

Kernboodschappen risicocommunicatie

Wat te doen bij?

In het regionaal risicoprofiel zijn de meest voorkomende en/of de grootste risico's opgenomen die wij kennen in ons land. Om eenduidig en duidelijk te communiceren is het goed om in het hele land dezelfde boodschap te hanteren voor de risicocommunicatie. Daarom hebben we in gezamenlijkheid een set met kernboodschappen gerealiseerd. De boodschappen zijn zo ingericht zijn dat zij in elke regio/gemeente en op elke situatie toepasbaar zijn en aangevuld kunnen worden met informatie die specifiek is voor de situatie op dat moment.

De kernboodschappen bevatten de volgende onderdelen:

- Wat is het risico?
- Wat neemt de overheid aan maatregelen?
- Wat kunt u zelf doen?

Bij het opstellen van de boodschappen zijn veel externe partijen betrokken. De benodigde informatie is door het hele land opgehaald bij inhoudsdeskundigen. Daarnaast is een inventarisatie gedaan van bestaande middelen en bekeken hoe hiervan gebruik gemaakt kan worden. Door deze werkwijze zijn deze uniforme boodschappen door veiligheidsregio's, gemeenten en andere organisaties vrij te gebruiken voor communicatie naar inwoners.

Inhoudsopgave

Wat te doen bij... brand en instortingsgevaar grote gebouwen	2
Wat te doen bij... een auto-ongeval.....	3
Wat te doen bij... een overstroming.....	4
Wat te doen bij... extreem weer	6
Wat te doen bij... gevaarlijke stoffen.....	10
Wat te doen bij... een uitbraak van een infectieziekte.....	12
Wat te doen bij... natuurbranden	13
Wat te doen bij... paniek in een menigte	15
Wat te doen bij... stralingsincidenten	16
Wat te doen bij... terrorisme.....	18
Wat te doen bij... uitval gas	20
Wat te doen bij... uitval stroom en ICT	22
Wat te doen bij... uitval water	24

Wat te doen bij... brand en instortingsgevaar grote gebouwen

Je hoopt dat het nooit gebeurt. Maar in Nederland is de kans op brand thuis 1 op 65. Al binnen drie minuten kan de situatie levensbedreigend zijn. Dan is het van levensbelang dat mensen zichzelf snel in veiligheid brengen. Dat geldt ook voor brand in grote gebouwen, waar instortingsgevaar dreigt.

1. Wat kun je doen bij instortingsgevaar?

- Blijf laag bij de grond en schuil als het mogelijk is onder zwaar meubilair of een deurpost en blijf daar stil zitten.
- Bescherm je hoofd goed met de handen en de nek met de armen.
- Blijf uit de buurt van spiegels, glazen deuren, zware voorwerpen en kasten.
- Maak geen gebruik van liften.
- Probeer beginnende brandjes eventueel te blussen.
- Kijk uit voor uitstekende elektriciteitsdraden.
- Ben je ingesloten en voel je je flauw- of wegvallen, gebruik dan de wekfunctie van je mobiele telefoon door deze op een kort interval te zetten.

2. Hoe zorg je dat je gevonden wordt als je ingesloten zit?

- Maak klopsignalen, door met een hard voorwerp op een harde ondergrond te slaan.
- Als je bedekt onder het puin ligt, blijf dan zo stil mogelijk liggen en maak zo mogelijk geluiden op pijpen of buizen (krassen of onregelmatig tikken).
- Probeer de batterij van je mobiele telefoon zoveel mogelijk te sparen. Je telefoon kan gevonden worden door het radiosignaal of door te bellen en een plaatsaanduiding te geven.
- Spaar je krachten en schreeuw alleen als je denkt dat er een hulpverlener in de buurt is.
- Ga niet zomaar met puin slepen, dit kan verdere instorting veroorzaken.

Wat te doen bij... een auto-ongeval

Ondanks alle aandacht voor verkeersveiligheid, zit een auto-ongeval in een klein hoekje. Soms gaat het om ernstige auto-ongevallen, bijvoorbeeld door grote drukte, dichte mist of gladheid. Ook kunnen er vrachtauto's bij een ongeval betrokken zijn, die gevaarlijke stoffen vervoeren. Het is van belang dat je hier als automobilist enigszins op bent voorbereid.

1. Ga voorbereid de weg op

Veilig rijden in een deugdelijke auto is een eerste vereiste. Maar dan nog kun je een ongeval veroorzaken of erin terecht komen. Zo bereid je je voor:

- Bekijk voordat je de weg op gaat, de actuele verkeersinformatie en weersverwachting. Raadpleeg anwb.nl, vananaarbeter.nl en NOS teletekst v.a. pagina 700. Ook zijn er handige verkeersapps.
- Luister in de auto regelmatig naar de verkeersinformatie.
- Zorg dat je een opgeladen mobiele telefoon, warme jas, deken en wat te drinken bij je hebt als je op weg gaat.
- Zorg dat je auto is uitgerust met een veiligheidshamer, waar je goed bij kunt om je autoruit in te slaan als het nodig is.

2. Verkeersongeval in een tunnel

- Zet bij een groot verkeersongeval in een tunnel je auto dicht langs de kant.
- Ben je met meer personen, blijf dan bij elkaar.
- Luister naar wat er door de luidsprekers wordt omgeroepen.
- Zoek de dichtstbijzijnde vluchtdeur en verlaat de tunnel. Let op de pijlen en verlichte borden in de tunnel.
- Blijf bij veel rook laag bij de grond en houd een (natte) zakdoek voor je neus en mond.
- Als een vrachtwagen in brand vliegt, kan dit extra gevaarlijk zijn. Zet de auto aan de kant en haast je naar de vluchtdeur.

3. Wat te doen bij een verkeersongeval?

- Raak je betrokken bij een groot verkeersongeval, ga dan zo snel mogelijk de auto uit en zoek een veilige plek achter de vangrail.
- Bel 112 voor hulp.
- Houd de vluchtstrook vrij voor hulpdiensten en loop nooit over de rijbaan.
- Als je een ongeval ziet, ga er niet langzaam langs rijden of bij stilstaan. Zo veroorzaak je files en mogelijk nieuwe ongelukken.
- Raak je met je auto te water, probeer die dan zo snel mogelijk te verlaten. Doe de verlichting aan, maak je gordels los, open het zijraam (of sla dit in met de veiligheidshamer) en verlaat de auto. Kijk ook op hulpbijautotewater.nl.

Wat te doen bij... een overstroming

Een grote overstroming betekent chaos. Bij jou thuis, buiten en op de wegen. Het is bar weer en de nutsvoorzieningen vallen ook nog uit. Of je nu weggaat of blijft, je krijgt te maken met extreme omstandigheden.

In Nederland woont meer dan de helft van de mensen in een gebied dat kan overstromen. Samen met andere waterbeheerders werken we daarom dagelijks aan de bescherming van ons land tegen hoogwater. Maar de natuur is grillig en ondanks alles wat we doen om ons land veiliger te maken, kan het toch een keer misgaan.

Ook jij kunt met een overstroming te maken krijgen. Voer jouw postcode in op overstroomik.nl en kijk hoe hoog het water in jouw buurt kan komen. Lees ook wat je kunt doen: evacueren of schuilen op een droge plek in huis of in de buurt.

Wil je weten of jouw omgeving kan overstromen, kijk dan op overstroomik.nl.

1. Wat doet de overheid?

De gevolgen van een grote overstroming zijn enorm. Mensen lopen gevaar, stroom kan uitvallen en ook telefoon, internet en tv zijn dan niet beschikbaar. De overheid zorgt in samenwerking met regionale en lokale organisaties voor informatie zodat je weet wat je kunt doen tijdens een overstroming. Volg adviezen op.

2. Wat kan ik doen om me voor te bereiden?

- Maak een lijst van zaken die belangrijk zijn om in veiligheid te brengen of mee te nemen. Breng spullen die je niet meeneemt tijdens een evacuatie naar boven.
- Weet hoe je gas, water en elektriciteit afsluit.
- Zorg dat je een noodpakket in huis hebt, inclusief een radio op batterijen.
- De hulpdiensten geven informatie over waar je naar toe kunt of wat je moet doen tijdens een overstroming.
- Kijk op overstroomik.nl over hoe je je voorbereidt en voor tips

Kijk ook om naar familie, vrienden of burens die zich minder goed kunnen redden. Heb je zelf een beperking of ben je hulpbehoevend? Vraag of familie, vrienden of burens je willen helpen.

3. Wat kan ik doen tijdens een overstroming?

- Luister naar calamiteitenzender <naam>.
- Volg aanwijzingen van overheid en hulpverleners op.
- Als je moet evacueren of als het water tot aan je huis komt, sluit dan gas en elektriciteit af.
- Neem bij een evacuatie alleen hoognodige zaken mee: eten en drinken, contant geld, medicijnen, identiteitsbewijzen en verzekeringspapieren. Denk ook aan de huisdieren.
- Doe je woning op slot.
- Controleer of je burens weten dat ze moeten evacueren.
- Als je niet weg kunt, zoek dan een droge plek in je huis of in de buurt en neem je radio op batterijen en noodpakket mee.
- Als je zelf veilig bent, help mensen in je buurt die hulp nodig hebben.

- Waad of rijd nooit door het water heen. Snelstromend water kan je omver gooien of meesleuren.

4. Waar vind ik informatie?

- Informatie over overstromingsrisico's: overstroomik.nl
- In geval van hoogwater of dreigingen: kijk op onze website of op die van je gemeente.
- Weersverwachtingen en -waarschuwingen: knmi.nl, teletekstpagina's 710 en 713.
- Zorg dat je een transistorradio op batterijen hebt, zodat je tijdens een overstroming informatie kunt ontvangen.

Wat te doen bij... extreem weer

Hevige regen- of sneeuwval, ijzel, een hittegolf of ijzige kou, zwaar onweer, een zware storm, dichte mist. Vaak zie je het aankomen, maar extreem weer komt ook onverwachts en plaatselijk. De gevolgen zijn soms onvoorspelbaar, maar je kunt je goed voorbereiden. Lees hieronder per onderwerp wat je kunt doen.

1. Extreme hitte

Ouderen, chronisch zieken en mensen met overgewicht kunnen zich bij extreem weer minder goed voelen, huidaandoeningen krijgen, uitdrogen of problemen krijgen met hun ademhaling of bloedcirculatie. Ook een hitteberoerte of zelfs overlijden kan het gevolg zijn van extreme hitte.

Hoe kan ik me voorbereiden?

- Houd de weersvoorspellingen in de gaten. Een hittegolf wordt doorgaans voorspeld. Let op de [waarschuwingscodes van het KNMI](#) en volg de aanwijzingen op.
- Blijf veel binnen en houd de hitte buiten door ramen, zonwering of gordijnen te sluiten.
- Drink voldoende water: 2 liter, verspreid over de dag.
- Span je niet te veel in, vooral niet tussen 12.00 en 16.00 uur.

Kijk ook om naar familie, vrienden of buren die zich minder goed kunnen redden. Heb je zelf een beperking of ben je hulpbehoevend? Vraag of familie, vrienden of buren je willen helpen.

En als ik toch naar buiten moet?

- Mijd dan de zon en draag bedekkende (lichte) kleding, een hoofddeksel en een zonnebril.
- Mijd het strand en ga vooral niet zonnen.

Denk aan kleine kinderen. Trek ze bedekkende (lichte) kleding aan en een petje. Smeer ze altijd goed in.

2. Extreme regenval

Door extreme regenval kunnen bepaalde gebieden korte of langere tijd onder water staan. Ongemakkelijk, maar soms ook gevaarlijk als straten blank staan en putdeksels losraken. De stroom kan uitvallen en het water kan huizen, winkelcentra, bedrijventerreinen of landbouwgronden bedreigen. Het kan ook hulpdiensten hinderen en voorzieningen, zoals ziekenhuizen, slecht bereikbaar maken.

Hoe kan ik me voorbereiden?

- Houd de (lokale) weersvoorspellingen in de gaten. Extreme regenval wordt doorgaans voorspeld. Let op de waarschuwingscodes van het KNMI in de weerberichten en volg de aanwijzingen op.
- Informeer bij je gemeente naar mogelijke maatregelen tegen extreme regenval.
- Informeer bij je gemeente of jouw straat of buurt extra kwetsbaar is bij extreme regenval.
- Ga na wat je zelf kunt doen om de gevolgen te beperken. Denk aan verharding in de tuin of reparatie van een slecht functionerende waterafvoer.

Kijk ook om naar familie, vrienden of buren die zich minder goed kunnen redden. Heb je zelf een beperking of ben je hulpbehoevend? Vraag of familie, vrienden of buren je willen helpen. Ben je langer weg, zorg dan er iemand in je huis kan of je waarschuwt bij wateroverlast.

Wanneer het extreem regent en er gevaar dreigt:

- Ga geen ondergelopen straten op, tenzij het noodzakelijk is om iemand te helpen. Losliggende putdeksels zijn een gevaar. Houd kinderen binnen.
- Rijd niet met je auto door straten of buurten die zijn getroffen. Dat hindert de hulpdiensten.
- Volg de instructies van je gemeente en hulpdiensten op.

3. Mist

Mist is gevaarlijk voor weggebruikers. Vooral dichte mist (minder dan 200 meter zicht) en plotseling opduikende mistbanken zijn verraderlijk. In lager gelegen gebieden, zoals polders, en bij open water kan mist vaak dichter en hardnekkiger zijn. Mist kan ook worden veroorzaakt door vuurwerk en vuur.

Hoe kan ik me voorbereiden?

- Houd de (lokale) weersvoorspellingen in de gaten. Mist wordt doorgaans voorspeld. Let op de codes (geel, oranje, rood) in de weerberichten en volg de aanwijzingen op.
- Controleer regelmatig de (mist)verlichting van je auto.
- Ga alleen de weg op als het echt nodig is.

In de mist

- Houd op de weg rekening met de omstandigheden: gebruik de juiste verlichting, matig je snelheid en houd voldoende afstand.
- Luister goed naar de verkeersinformatie.

4. Onweer

Onweer is gevaarlijk vanwege bliksem, die kan inslaan. Zeker in het open veld, op het water en in de buurt van hoge bomen. Bij zeer hevige onweersbuien kan het in vijf minuten soms meer dan 500 keer bliksemen. Onweer gaat vaak gepaard met veel wind of zware windstoten en soms hagel.

Let op je tellen

- Tel het aantal seconden tussen bliksemflits en donder. Zo weet je hoe ver het onweer bij je vandaan is: 1 seconde komt overeen met een afstand van ongeveer 300 meter. Tel je minder dan 10 seconden, dan is het onweer gevaarlijk dichtbij.

Hoe kan ik me voorbereiden?

- Houd de (lokale) weersvoorspellingen in de gaten. Onweer wordt doorgaans voorspeld. Let op de codes (geel, oranje, rood) in de weerberichten en volg de aanwijzingen op.
- Blijf binnen en sluit ramen vanwege kans op windstoten en slagregens.
- Voorkom schade aan elektrische apparatuur door aansluitingen los te koppelen.
- Neem geen bad of douche.

Kijk ook om naar familie, vrienden of buren die zich minder goed kunnen redden. Heb je zelf een beperking of ben je hulpbehoevend? Vraag of familie, vrienden of buren je willen helpen.

En als ik buiten ben?

- Zoek als het mogelijk is bescherming in een gebouw.
- Blijf uit de buurt van open water.

- Ben je in een open veld, maak je dan zo klein mogelijk. Ga op je hurken zitten, maar nooit op de grond liggen.
- Schuil nooit onder een alleenstaande boom, langs een bosrand of bij een metalen afrastering.
- Ben je met meer mensen, verspreid je dan.

5. Sneeuw, ijzel of extreme kou

Hagel, vorst en sneeuw kunnen gladheid veroorzaken, die gevaarlijk is voor het wegverkeer. Vooral voor fietsers en voetgangers. Bij sneeuwval kan bovendien het zicht slecht zijn. Ook het openbaar vervoer kan ontwricht raken, boomtakken kunnen afbreken en soms bezwijken zelfs bomen en hoogspanningskabels.

Hoe kan ik me voorbereiden?

- Houd de (lokale) weersvoorspellingen in de gaten. Sneeuw en ijzel worden doorgaans voorspeld. Let op de codes (geel, oranje, rood) in de weerberichten en volg de aanwijzingen op.
- Blijf zoveel mogelijk binnen en ga alleen op weg als het echt noodzakelijk is.
- Neem vóór de winter al voorzorgsmaatregelen. Zorg dat er in je auto een deken, zaklamp en wat eten en drinken liggen.

Kijk ook om naar familie, vrienden of buren die zich minder goed kunnen redden. Heb je zelf een beperking of ben je hulpbehoevend? Vraag of familie, vrienden of buren je willen helpen. Houd kleine kinderen zoveel mogelijk binnen. Ze krijgen het snel koud.

En als ik buiten ben?

- Check of en waar de gemeente heeft gestrooid.
- Kleed je, vooral bij extreme kou, warm aan; draag een muts of pet en handschoenen. Blijf in beweging.
- Pas op met sieraden. Piercings en oorbellen kunnen vastvriezen aan je huid.
- Ga je met de auto weg, luister dan goed naar de verkeersinformatie.

6. Storm en windstoten

Storm en windstoten van 75-100 km per uur zijn niet uitzonderlijk, maar kunnen dakpannen van daken afblazen en takken doen afbreken. Boven 100 km per uur is het echt gevaarlijk. Dakbedekking en gevelplaten van gebouwen kunnen loskomen. Bouwsteigers en hijskranen kunnen omvallen en bomen kunnen ontworteld raken. Losvliegende voorwerpen kunnen je raken en verkeer en openbaar vervoer ondervinden vaak hinder.

Hoe kan ik me voorbereiden?

- Houd de (lokale) weersvoorspellingen in de gaten. Storm wordt doorgaans voorspeld. Let op de codes (geel, oranje, rood) in de weerberichten en volg de aanwijzingen op.
- Blijf zoveel mogelijk binnen.
- Zorg dat ramen en deuren dicht zijn, vooral waar de wind op staat. Zet luiken goed vast.
- Haal tuinmeubelen of andere losse objecten naar binnen of zet ze goed vast.
- Zet je auto op een veilige plek: uit de wind en uit de buurt van bomen en schuttingen.

Kijk ook om naar familie, vrienden of buren die zich minder goed kunnen redden. Heb je zelf een beperking of ben je hulpbehoevend? Vraag of familie, vrienden of buren je willen helpen.

Buiten in de storm

- Schuil niet onder bomen of bij huizen.
- Zoek beschutting in gebouwen en wacht tot de storm gaat liggen.
- Vermijd met de auto zoveel mogelijk dammen en bruggen en luister naar de verkeersinformatie.
- Blijf uit de buurt van open water.
- Voer tijdens de storm geen (nood)reparaties aan je huis uit.

7. Hoe word ik gewaarschuwd?

Het KNMI kondigt extreem weer meestal tijdig aan en maakt gebruik van kleurcodes om waarschuwingen af te geven. Deze vind je ook op NOS teletekstpagina's 710 en 713. Houd verder calamiteitenzender <naam> in de gaten.

Wat te doen bij... gevaarlijke stoffen

Denk bij gevaarlijke stoffen aan o.a. chloor, LPG-gas of ammoniak. Deze stoffen zijn giftig, brandbaar of explosief. Diverse bedrijven werken met deze of andere gevaarlijke stoffen of slaan ze op, zoals tankstations. Gevaarlijke stoffen worden ook vervoerd: over de weg, het spoor, het water en ondergronds via buisleidingen.

Bij jou in de buurt?

In Nederland zijn veel bedrijven die werken met gevaarlijke stoffen of ze opslaan. Op de [risicokaart](#) kun je per regio de betreffende bedrijven vinden, net als de verschillende transportroutes.

1. Wat zijn de gevaren?

Voor gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen gelden strenge veiligheidseisen. De kans op een ongeval is klein, maar er kan iets misgaan. Denk aan:

- Brand door een brandbare vloeistof, bijv. benzine.
- Brandbare gaswolk, bijv. LPG.
- Giftige gaswolk, bijv. chloor.
- Giftige vloeistof die verdampt, bijv. ammoniak.
- Explosie, mogelijk als gevolg van een brand.

Giftige stoffen schaden de volksgezondheid en leiden mogelijke tot irritaties aan de luchtwegen, huid en ogen en misselijkheid. Langdurig inademen van een hoge concentratie gevaarlijke stof, zoals ammoniak, kan blijvende schade aan de longen of zelfs overlijden veroorzaken.

2. Hoe herken je gevaarlijke stoffen?

Een ongeval met giftige stoffen herken je aan:

- De kleur: bijvoorbeeld van een (rook)wolk. Rookwolken bij brand met een gele of bruine kleur wijzen mogelijk op giftige stoffen in de rook. Giftige wolken, niet afkomstig van een brand, zijn vaak wit of kleurloos.
- De geur: giftige stoffen met een herkenbare geur zijn ammoniak en chloor. Veel giftige stoffen zijn lastig te ruiken.

3. Hoe kan ik me voorbereiden?

Kijk op de [risicokaart](#) om te zien of en waar in je omgeving (huis, werk etc.) gevaarlijke stoffen worden verwerkt, opgeslagen of vervoerd. Neem de volgende voorzorgsmaatregelen:

- Zorg dat je genoeg spullen en een noodpakket in huis hebt.
- Weet hoe je gas, elektriciteit en ventilatie uitschakelt.
- Weet hoe je gevaarlijke en giftige stoffen herkent.
- Weet wat je moet doen als de sirene gaat.
- Stel je op de hoogte van waarschuwingssystemen in je gemeente of regio.
- Ben alert op signalen die wijzen op gevaarlijke stoffen: gevaarborden op vrachtwagens, nood sirenes van bedrijven, afzettingen met tekens die naar giftige stoffen verwijzen.

Kijk ook om naar familie, vrienden of burens die zich minder goed kunnen redden. Heb je zelf een beperking of ben je hulpbehoevend? Vraag of familie, vrienden of burens je willen helpen.

4. Hoe word ik gewaarschuwd?

Als er gevaarlijke stoffen vrijkomen, klinkt de sirene in de omgeving van het gevaar. Ook kun je een NL-Alert bericht ontvangen. In kleinere gebieden zetten de hulddiensten geluidswagens in om mensen te waarschuwen. Luister goed wat er gezegd wordt en volg de instructies op. Stem af op calamiteitenzender <naam>.

5. Wat kan ik doen tijdens een ongeval met gevaarlijke stoffen?

- Bel 112 om de hulpdiensten te alarmeren als dit nog niet is gebeurd.
- Volg de instructies van de hulpdiensten op.
- Stem af op calamiteitenzender <naam>, volg de berichtgeving en volg aanwijzingen op.
- Denk altijd aan je burens of andere mensen in je omgeving. Vooral als deze personen ouder, slechthorend of om een andere reden hulpbehoevend zijn.
- Kinderen die op school, in de crèche of bij de kinderopvang zijn, worden daar opgevangen. De medewerkers zijn hiervoor opgeleid. Vertrouw op hun deskundigheid.
- Als de sirene stopt, betekent het niet dat het gevaar is geweken. Ga pas naar buiten als je van de overheid, de hulpdiensten ter plaatse of via calamiteitenzender <naam> hoort dat de situatie veilig is.

Als er giftige stoffen vrijkomen

Als je buiten bent

Ga zo snel mogelijk naar huis en neem onderstaande maatregelen. Probeer sowieso ergens naar binnen te gaan. Lukt dat niet, ga dan weg van het ongeval en loop of rij dwars op de wind met een (natte) doek voor je neus en mond.

<schetsje dwars op de wind>

Als je binnen bent

- Blijf binnen en sluit ramen en deuren.
- Doof open vuur.
- Sluit alle ventilatieroosters en zet ventilatiesystemen uit; afzuigkap, ontluchtingsystemen en – kokers, muur- en toiletroosters.
- Ga naar een kamer waar het niet tocht, liefst middenin in het huis of gebouw.
- Als er geëvacueerd moet worden, hoor je dat via calamiteitenzender <naam>, NL-Alert of een geluidswagen van politie of brandweer.
- Volg altijd de aanwijzingen op van professionele hulpverleners.

Als je in aanraking bent geweest met giftige stoffen

Trek zo snel mogelijk je kleren uit en bewaar ze in een afgesloten zak. Neem contact op met een huisarts of ziekenhuis. De meeste stoffen kun je afspoelen met lauw water, bijvoorbeeld door een douche. Bezoek daarna wel een arts of ziekenhuis.

Als er brand of explosiegevaar dreigt

- Neem zo snel mogelijk afstand van de plek van het ongeval. Houd ten minste 500 meter afstand en schuil ergens binnen.
- Ben je in een gebouw dat binnen 500 meter van de bron staat, maak dan gebruik van het ontruimingsplan.
- Als je wegloopt of wegrijdt, doe dat dan dwars op de wind.
- Volg de instructies van de hulpdiensten op.
- Rook niet.

Wat te doen bij... een uitbraak van een infectieziekte

Vrijwel elk jaar hebben we te maken met een uitbraak van een infectieziekte of epidemie. Van een epidemie spreken we als er veel mensen tegelijk ziek zijn. Er zijn veel verschillende soorten ziekteverwekkers die de gezondheid kunnen bedreigen. Een groot deel van de tien meest voorkomende ziekten in Nederland zijn infectieziekten.

Wat is een infectieziekte?

Een infectieziekte wordt overgebracht door mens of dier en veroorzaakt door bacteriën, virussen, schimmels of parasieten. Sommige infectieziekten zijn zeer besmettelijk. De ernst van een infectieziekte en het aantal besmette patiënten hangt af of de ziekte met medicijnen te behandelen is en of mensen bescherming hebben opgebouwd. Voor diverse ziekten bestaan inenting. Hierdoor komen ze minder voor of verdwijnen zelfs. Voorbeelden van infectieziekten zijn griep, tuberculose, Q-koorts en salmonellabesmetting.

1. Wat is het gevaar?

De uitbraak van een infectieziekte of epidemie kan grote maatschappelijke gevolgen hebben. Artsen en verpleegkundigen krijgen het erg druk en als veel mensen ziek zijn, kunnen ze niet werken. Ook bedrijven en organisaties hebben er last van en het openbare leven raakt mogelijk ontwricht.

2. Wat kan ik doen tijdens een infectieziekte uitbraak?

Zelf kun je geen uitbraak van een infectieziekte voorkomen. Maar de kans op besmetting of uitbreiding van de ziekte kun je wel beperken. Volg hiervoor deze hygiënemaatregelen op:

- Bij hoesten/niezen: gebruik altijd papieren zakdoekjes. Gooi ze na gebruik direct weg. Nies of hoest tegen de binnenkant van je arm. Hoest niet in de richting van iemand anders.
- Was regelmatig goed je handen, vooral na toiletgebruik. Gebruik bij voorkeur papieren handdoekjes.
- Zorg voor een goede hygiëne bij het bereiden van eten.
- Ben je hulpbehoevend? Maak afspraken met familie, vrienden en/of burens.
- Blijf zoveel mogelijk thuis als u een besmettelijke ziekte heeft.

3. Hoe weet ik wanneer er een uitbraak van infectieziekten of epidemie is?

Als er een landelijke uitbraak van een infectieziekte of epidemie is, geeft het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) informatie via de landelijke media. Specifieke informatie voor de verschillende regio's in Nederland wordt gegeven via de calamiteitenzender <naam>..

4. Meer informatie

- Als er in <naam> een infectieziekte dreigt uit te breken, vind je informatie op <regionale websites die ingezet worden (omroep, ggd).
- Informatie over de bestrijding van infectieziekten: rivm.nl.

Wat te doen bij... natuurbranden

Nederland heeft veel mooie natuur: bos-, heide- en duingebieden. Zeker in de zomer zijn natuurgebieden kwetsbaar en neemt de kans op een grillige en onvoorspelbare natuurbrand toe. Vooral een bos- of heidebrand kan uit de hand lopen. De brand verspreidt zich snel of lijkt gedoofd, maar duikt ergens anders plots weer op.

Wat zijn de gevaren?

Bijna alle natuurbranden ontstaan door menselijk gedrag. Eén nonchalant weggegooide sigarettenpeuk of stuk glas kan al de oorzaak zijn van een brand die een enorm natuurgebied verwoest. Er gaat veel mooie natuur verloren en brand vormt een bedreiging voor dieren in de natuur. Voor mensen is het grootste gevaar dat ze ingesloten raken en niet meer op tijd weg kunnen komen.

1. Hoe beperk je de kans op een natuurbrand?

- Ben voorzichtig met open vuur in of vlakbij de natuur. Een vuurkorf stoken of barbecueën mag alleen op speciale picknick- en vuurplaatsen of met toestemming van de terreineigenaar op een ruim verharde of zanderige ondergrond.
- Houd bij vuur stoken of barbecueën blusmiddelen bij de hand: een emmer water, een tuinslang, brandblusser of blusdeken.
- Maak in droge periodes nooit open vuur.
- Rook liever niet in de natuur, zeker niet wanneer het droog is.
- Gooi afval in de daarvoor bestemde bakken. Afval kan de oorzaak zijn van brand. Een glazen fles waar de zon op schijnt kan als vergrootglas werken en droge planten of gras in brand krijgen.
- Parkeer je auto niet op hoog en droog gras.
- Ben extra alert bij heide en dennenbos.

Wat kan ik nog meer doen?

- Vermoed je brandstichting, ben dan alert op verdachte situaties en meld ze bij de terreineigenaar of hulpdienst. Vertrouw je een situatie niet? Maak foto's, een filmpje en onthoud locatie, persoonskenmerken en bijvoorbeeld een autokenteken; Bij spoed bel 112, anders 0900-8844.
- Houd je aan de geldende regels in het natuurgebied, de gemeente of je vakantieverblijf.
- Geef hulpdiensten de ruimte; parkeer je auto niet op bospaden.
- Houd er rekening mee dat je in de natuur niet overal mobiel bereik hebt.
- Gebruik eventueel een wandelkaart, GPS of wandel-app ter oriëntatie.

En als ik ontheffing heb van het stookverbod?

Mensen die in of bij de natuur wonen of werken, hebben soms een stookontheffing. Zij moeten zich aan de ontheffingsvoorwaarden houden en blusmiddelen bij de hand hebben. Extra voorzichtigheid is geboden bij verhoogd risico en een stookverbod geldt ook voor hen bij groot of zeer groot risico.

Meer info vind je op brandweer.nl.

3. Wat doet de overheid?

Om vuur geen kans te geven werkt de brandweer samen met natuurbeheerders, recreatieondernemers, gemeenten en andere overheden. Bij het beheer van natuurgebieden wordt onder meer aandacht besteed aan:

- Een goede bereikbaarheid van natuurgebieden met een verhoogd risico op brand.
- Het zo inrichten van het natuurgebied dat een brand 'doodloopt'.
- Aanwezigheid van bluswater.
- Aanwezigheid van vluchtwegen en vluchtplannen.
- Het kunnen inzetten van verkenningsvliegtuigen om een beginnende brand op te sporen.
- Samenwerking met defensie (blushelikopters).

4. Wat kan ik doen bij een natuurbrand?

- Blijf kalm.
- Bel 112 en vertel zo precies mogelijk waar de brand is.
- Probeer niet zelf de brand te blussen.
- Vlucht zo snel en ver mogelijk weg van de brand, liefst in de richting van de openbare weg of bebouwde kom.
- Loop niet voor de brand uit of in de richting waarin de brand zich verspreidt. Loop altijd haaks op de brand. De kans dat de brand u inhaalt of insluit, is dan het kleinst.
- Help andere mensen en kinderen op een veilige plek te komen.

Wat te doen bij... paniek in een menigte

In Nederland vinden veel drukbezochte evenementen plaats, zoals sportevenementen, festivals en zomerfeesten. Wie een evenement organiseert, moet een vergunning aanvragen bij de gemeente. Organisator, gemeente en hulpdiensten maken een inschatting van de risico's en bepalen samen welke maatregelen noodzakelijk zijn.

1. Wat is de verantwoordelijkheid van de organisatie?

De organisatie van een evenement is verantwoordelijk voor voldoende EHBO-medewerkers (geneeskundige hulpverlening), voldoende vluchtwegen (brandveiligheid) en voldoende beveiligingsmensen (politie). Ook moet de organisatie de bezoekersstromen in goede banen leiden en een coördinator veiligheid benoemen als aanspreekpunt voor de hulpdiensten.

2. Wat kan ik doen om mij voor te bereiden?

Tijdens grote evenementen zijn er veel mensen tegelijk op een kleine oppervlakte. Er kan paniek uitbreken. Bijvoorbeeld als iedereen zo snel mogelijk een gebouw of terrein moet verlaten. Mensen kunnen schrikken en in de verdrinking komen. Let daarom altijd op het volgende:

- Kijk altijd waar de nooduitgangen zijn, zodat je weet welke kant je op moet als er iets gebeurt. Let ook op de bewegwijzering en EHBO-posten.
- Ben je met meerdere mensen? Spreek vooraf met elkaar een ontmoetingsplek af.
- Ga je naar een drukbezocht evenement, check op de website vooraf eventuele veiligheidsmaatregelen. Volg ook berichtgeving in pers en sociale media.

3. Wat kan ik doen als er paniek uitbreekt?

- Eigen veiligheid: let goed op waar je loopt en ga niet tegen de mensenstroom in.
- Beoordeel de situatie: probeer te ontdekken waar de mensenstroom vandaan komt en heen gaat. Loop met de mensenstroom mee. Zo beweeg je makkelijker en sneller naar een rustiger en veiliger gebied.
- Als er gewonden zijn en geen hulpdiensten, bel je 112. Vertel waar je bent en wat er aan de hand is. Bij een incident met veel mensen kan het telefoonverkeer wegvallen.
- Help elkaar: til kinderen op en help mensen die slecht ter been zijn. Zorg dat slachtoffers extra ruimte krijgen.

Wat te doen bij... stralingsincidenten

De kans op een stralingsincident in Nederland is erg klein. Nucleaire installaties zijn zeer veilig en voldoen aan strenge eisen. Ook voor het vervoer van radioactieve stoffen gelden strenge regels. Als er zich toch een incident voordoet, dan geeft de overheid algemene adviezen. Uitgebreide, actuele informatie vind je in dat geval onder andere op [crisis.nl](https://www.crisis.nl) en via calamiteitenzender <naam>. Ook ontvang je dicht bij de centrale of reactor een bericht via [NL-Alert](#).

Stralingsincidenten

Bij stralingsincidenten komt ongewenst ioniserende straling en/of radioactief materiaal vrij (of dreigt vrij te komen) met een verhoogd risico voor mens en milieu. Stralingsincidenten kunnen variëren van grote (dreigende) incidenten in nucleaire installaties tot kleine incidenten met radioactief materiaal in bijvoorbeeld een ziekenhuis.

Kun je radioactieve straling meten of voelen?

Straling kun je niet zien of voelen. Alleen met speciale meetinstrumenten kan worden vastgesteld of ergens straling is. Onder andere de brandweer, het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), de Autoriteit voor Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming en het ministerie van Defensie beschikken over deze meetapparatuur.

De gezondheidseffecten van straling door radioactieve stoffen hangen onder andere af van de hoeveelheid en het type straling en de wijze van blootstelling. Een kleine hoeveelheid straling is doorgaans niet gevaarlijk. Een hoge stralingsdosis voor een lange periode kan wel gevaarlijk zijn.

Nucleaire installaties in Nederland

Er zijn in Nederland drie werkende kernreactoren:

- De Kerncentrale in Borssele (KCB) (elektriciteitsproductie)
- De Hoge Flux Reactor (HFR) in Petten (voor onderzoek en productie van medische isotopen)
- De Hoger Onderwijs Reactor (HOR) in Delft (voor onderwijs en onderzoek)

De twee andere nucleaire installaties in Nederland zijn:

- De Centrale Opslag Voor Radioactief Afval (COVRA) in Nieuwdorp in de gemeente Borssele
- De uraniumverrijkingsfabriek van Urenco in Almelo

1. Wat doet de overheid bij een kernongeval?

Bij een ernstig ongeval met een kernreactor neemt de overheid maatregelen. De maatregelen verschillen per situatie. Zo kan de overheid:

- Jodiumtabletten uitdelen en adviseren deze op een bepaald tijdstip in te nemen.
- Besluiten tot evacuatie van een bepaald gebied.
- Mensen vragen binnen te gaan schuilen.
- Voedsel- en drinkwatermaatregelen treffen (bijvoorbeeld een oogst- of slachtverbod om te voorkomen dat er besmet vlees of groente op de markt komt).

2. Wat kun je zelf doen na een kernongeval als je dicht bij een centrale of reactor bent?

Ook als de ernst van de situatie nog niet bekend is, kun je in ieder geval zelf het volgende doen:

- Ben je in het gebied? Krijg je de instructie van de overheid te gaan schuilen Blijf binnen of ga naar binnen en sluit deuren en ramen en alles wat als ventilatie werkt. Bijvoorbeeld een afzuigkap, ontluchtingskoker en muur- en toiletrooster.
- Luister naar calamiteitenzender <naam> en kijk op [crisis.nl](https://www.crisis.nl) voor actuele informatie en adviezen.
- Stel je mobiele telefoon in voor [NL-Alert](#), zodat je hiervan berichten kunt ontvangen.
- Informeer je naasten in dezelfde regio.
- Let op: neem nooit op eigen initiatief een jodiumtablet in. Een jodiumtablet beschermt uitsluitend als je deze op het juiste moment inneemt. Wacht dus altijd op instructies van de overheid en volg deze op. Jodiumtabletten zijn voor kinderen tot 18 jaar of tot 40 jaar als je dicht bij de centrale / reactor bent.

Wat te doen bij... terrorisme

De kans op een aanslag in Nederland is reëel. Verschillende organisaties, zoals politie en justitie, werken intensief samen om deze kans zo klein mogelijk te maken. Ze wisselen informatie uit en werken samen met andere landen. Politie en veiligheidsdiensten houden mogelijke terroristen in de gaten en proberen radicalisering te signaleren. Waar nodig nemen ze veiligheidsmaatregelen om personen, instanties en andere mogelijke doelwitten te beschermen.

1. Wat kan ik doen om een aanslag te voorkomen?

Ben alert op verdachte situaties. Bel bij een acute situatie alarmnummer 112. Een verdachte situatie of een vermoeden meld je bij de politie via 0900 8844. Of via Meld Misdaad Anoniem: 0800 7000. Hier kun je ook terecht voor meldingen over extremisme of hulpvragen over radicalisering.

2. Wat zijn verdachte situaties?

Wat verdacht is, hangt af van de situatie. Enkele voorbeelden:

- Een achtergelaten koffer in een openbare ruimte.
- Een onbekend bestelbusje dat al langere tijd in de straat staat.
- Mensen met veel aandacht voor de beveiliging van een gebouw of terrein.
- Je vangt een gesprek op met verdachte woorden.
- Iemand koopt grote hoeveelheden verdachte artikelen, zoals kunstmest of waterstofperoxide.

3. Wat moet ik doen bij een terroristische aanslag?

Wat je moet doen, hangt af van de omstandigheden en het soort aanslag. Dit zijn algemene adviezen:

- Breng jezelf in veiligheid.
- Waarschuw anderen.
- Bescherm jezelf tegen rondvliegend of vallend materiaal.
- Als er gewonden zijn en geen hulpdiensten, bel je 112. Vertel waar je bent en wat er aan de hand is. Bij een incident met veel mensen kan het telefoonverkeer wegvallen.
- Help elkaar: til kinderen op en help mensen die slecht ter been zijn. Zorg dat slachtoffers extra ruimte krijgen.
- Ga niet kijken op de plaats van een (dreigende) aanslag.
- Geef hulpdiensten de ruimte en volg aanwijzingen van hulpverleners op.
- Bij een bomaanslag: ga naar een open plek. Blijf uit de buurt van grote gebouwen. Gebruik geen lucifers of aanstekers, vanwege de kans op een gasontploffing.
- Verstrek de politie alle informatie die waardevol kan zijn bij het opsporen van de daders, zoals een signalement of foto's en video's.

4. Hoe blijf ik op de hoogte van een terroristische aanslag?

Bij een (dreigende) aanslag volgt alarm via NL-Alert, de sirene, een geluidswagen of hulpverleners ter plaatse. Informatie vind je ook via de calamiteitenzender <naam>, [crisis.nl](https://www.crisis.nl), [politie.nl](https://www.politie.nl) en de gemeentewebsite.

Belangrijke telefoonnummers

- 0900 8844 (zet dit nummer onder de P van Politie in je mobiele telefoon, lokaal tarief)
- 112 (alleen in spoedeisende gevallen)
- 0800 7000 (Meld Misdaad Anoniem)

Doven en slechthorenden

- 0900 1844 (teksttelefoon politie, lokaal tarief)
- 0800 8112 (alleen in spoedeisende gevallen)

Meer informatie

- nctv.nl
- crisis.nl
- rijksoverheid.nl

Wat te doen bij... uitval gas

Water, verwarming, licht, internet; we vinden het de gewoonste zaak van de wereld. Nutsvoorzieningen horen bij het dagelijks leven, maar we zijn er ook van afhankelijk. Het uitvallen van een of meer voorzieningen kan flinke overlast geven. Bij mensen thuis, in ziekenhuizen of zorginstellingen, bij bedrijven en in het verkeer. De overheid en nutsbedrijven hebben noodplannen klaarliggen. Maar het is ook belangrijk om te weten hoe je zelf goed voorbereid bent.

Uitval gas

De meeste woningen en gebouwen in Nederland zijn aangesloten op het aardgasnet. Het gastransport via dit net is betrouwbaar, maar een storing is nooit helemaal uit te sluiten. Een storing kan ook het gevolg zijn van werkzaamheden. Wanneer de gastoevoer verstoord raakt, kan je verwarming uitvallen. Tijdens de winter kan dat voor sommige mensen levensbedreigend zijn. Ook kunnen veel mensen als gevolg van een gasstoring niet meer koken. Wanneer de druk van het gasnet volledig is weggefallen, kan het om veiligheidsredenen vele uren en soms dagen duren voordat de gastoevoer weer veilig kan worden hervat.

Informatie

De overheid wil je snel en goed mogelijk informeren. Dat gebeurt via NL-Alert, de calamiteitenzender <naam> en via de website van de gemeente. Raadpleeg bij kortstondige storingen de website van je nutsbedrijf.

Wanneer een storing groter is of langer duurt, komen ook de hulpdiensten in actie. Maar ook zij kunnen getroffen worden door de storing, doordat bijvoorbeeld telefoon- en andere verbindingen uitvallen. Hun eerste zorg is dan om zo goed mogelijk bereikbaar te blijven en de belangrijkste spoedeisende hulp aan burgers te bieden.

1. Wat kan ik doen om voorbereid te zijn?

- Zorg dat je een [noodpakket](#) in huis hebt.
- Haal warmhouddekens, een of elektrisch kooktoestel in huis.
- Weet waar de hoofdgaskraan zit en hoe je die afsluit.
- Weet welke apparaten in huis gas gebruiken en hoe je ze afsluit.
- Kijk ook om naar familie, vrienden of buren die zich minder goed kunnen redden. Heb je zelf een beperking of ben je hulpbehoevend? Vraag of familie, vrienden of buren je willen helpen.

2. Wat doen overheid en nutsbedrijven bij een grote storing?

In <naam> is <naam> leverancier van gas en elektriciteit. <Naam> levert het drinkwater. De meeste nutsbedrijven beschikken over noodplannen voor het geval zich een storing voordoet. Zij moeten de problemen dan zo snel mogelijk oplossen.

Veiligheidsregio <naam> , de gemeenten en genoemde nutsbedrijven werken intensief samen om bij een storing voortvarend op te treden. De plannen zijn erop gericht om de gevolgen van een langdurige uitval zoveel mogelijk te beperken. Zo wordt bepaald welke organisaties en instellingen voorrang hebben op noodstroom, wanneer de stroom voor langere tijd zou uitvallen. Denk bijvoorbeeld aan ziekenhuizen en zorginstellingen.

Ook bij langdurige uitval van drinkwater worden noodvoorzieningen getroffen. Zo kunnen in gemeenten tijdelijke distributiepunten voor drinkwater worden opgezet. Bij extreme situaties kan het ook zijn dat er opvanglocaties worden geregeld.

3. Wat kan ik doen als het gas uitvalt?

- Meld de storing bij het gratis Nationaal Storingsnummer 0800 9009.
- Luister bij een langdurige storing naar calamiteitenzender <naam>.
- Sluit de gashoofdkraan af en schakel alle apparaten die gas gebruiken uit.
- Houd bij kou de warmte zoveel mogelijk binnen. Gebruik alleen de kleinste ruimte.
- Kijk of er mensen in je omgeving zijn die hulp nodig hebben en vraag wat je voor hen kunt doen.
- Als de storing voorbij is, kunnen gevaarlijke situaties ontstaan omdat je waakvlammen opnieuw moet aansteken. Controleer gastoestellen als fornuis, geiser en cv-ketel.
- Na een gasstoring kan het nutsbedrijf langskomen om de toevoer weer aan te sluiten. Sluit in dat geval nooit zelf het gas aan!

4. Wat doe ik als de gasstoring begon toen ik niet thuis was?

- Doe in geen geval het licht aan en zet geen schakelaars om als je je woning betreedt!
- Gebruik geen open vuur en rook niet.
- Controleer of je een gaslucht ruikt.
- Ruik je gas, verlaat direct de woning en zet de deur open voor ventilatie.
- Bel buiten direct het gratis Nationaal Storingsnummer 0800 9009.
- Kijk of er informatie over de storing in je brievenbus ligt.

Wat te doen bij... uitval stroom en ICT

Water, verwarming, licht, internet; we vinden het de gewoonste zaak van de wereld. Nutsvoorzieningen horen bij het dagelijks leven, maar we zijn er ook van afhankelijk. Het uitvallen van een of meer voorzieningen kan flinke overlast geven. Bij mensen thuis, in ziekenhuizen of zorginstellingen, bij bedrijven en in het verkeer. De overheid en nutsbedrijven hebben noodplannen klaarliggen. Maar het is ook belangrijk om te weten hoe je zelf goed voorbereid bent.

Uitval stroom

Stroomuitval leidt tot ongemakken die groter worden naarmate de storing langer duurt. Bij een grote stroomstoring zitten duizenden huishoudens tegelijk zonder elektriciteit. Ook de verwarming en het water kunnen uitvallen.

Uitval ICT

Stroomuitval leidt vaak tot computerstoringen. De gevolgen zijn ingrijpend, omdat veel sectoren afhankelijk zijn van ICT. Communicatieverbindingen vallen weg, betalingsverkeer is onmogelijk en bedrijven en dienstverleners zijn onthand. Een plaatselijke storing veroorzaakt al snel een kettingreactie.

Uitval telefoonverkeer

Stroomuitval ontregelt ook het telefoonverkeer. Zendmasten kunnen uitvallen en mobiel bellen is vaak onmogelijk. Alarmnummer 112 blijft vrijwel altijd bereikbaar, dankzij een noodnet.

Informatie

De overheid wil je snel en goed mogelijk informeren. Dat gebeurt via NL-Alert, de calamiteitenzender <naam> en via de website van de gemeente. Raadpleeg bij kortstondige storingen de website van je nutsbedrijf.

Wanneer een storing groter is of langer duurt, komen ook de hulpdiensten in actie. Maar ook zij kunnen getroffen worden door de storing, doordat bijvoorbeeld telefoon- en andere verbindingen uitvallen. Hun eerste zorg is dan om zo goed mogelijk bereikbaar te blijven en de belangrijkste spoedeisende hulp aan burgers te bieden.

1. Wat kan ik doen om voorbereid te zijn?

- Zorg dat je een [noodpakket](#) in huis hebt.
- Noteer belangrijke telefoonnummers: het Nationaal Storingsnummer 0800 9009 (gratis) en het storingsnummer van je stroomleverancier.
- Stel de frequentie van calamiteitenzender <naam> in op je (nood)radio, autoradio en/of televisie. Deze zender geeft tijdens een noodsituatie informatie van de overheid.
- Stel je telefoon in op het alarmeringssysteem NL-Alert. Kijk op www.nl-alert.nl.
- Als je echt afhankelijk bent van stroom, kun je een noodaggregaat aanschaffen.
- Kijk om naar familie, vrienden of burens die zich minder goed kunnen redden. Heb je zelf een beperking of ben je hulpbehoevend? Vraag of familie, vrienden of burens je willen helpen.

2. Wat doen overheid en nutsbedrijven bij een grote storing?

In <naam> is <naam> leverancier van gas en elektriciteit. <Naam> levert het drinkwater. De meeste

nutsbedrijven beschikken over noodplannen voor het geval zich een storing voordoet. Zij moeten de problemen dan zo snel mogelijk oplossen.

Veiligheidsregio <naam>, de gemeenten en genoemde nutsbedrijven werken intensief samen om bij een storing voortvarend op te treden. De plannen zijn erop gericht om de gevolgen van een langdurige uitval zoveel mogelijk te beperken. Zo wordt bepaald welke organisaties en instellingen voorrang hebben op noodstroom, wanneer de stroom voor langere tijd zou uitvallen. Denk bijvoorbeeld aan ziekenhuizen en zorginstellingen.

Ook bij langdurige uitval van drinkwater worden noodvoorzieningen getroffen. Zo kunnen in gemeenten tijdelijke distributiepunten voor drinkwater worden opgezet. Bij extreme situaties kan het ook zijn dat er opvanglocaties worden geregeld.

3. Wat kan ik doen tijdens een stroomstoring?

Uitval van elektriciteit levert voor de meeste mensen geen direct gevaar op. Maar als het langer duurt moet je – zeker in de winter – oppassen voor onderkoeling.

- Meld de storing bij het gratis Nationaal Storingsnummer 0800 9009. Bel niet naar 112.
- Stem bij een langdurige storing af op calamiteitenzender <naam>.
- Heb je nog internet op je telefoon of tablet? Blijf verbonden met de hulpdiensten via internet.
- Laat je koelkast en vriezer zo lang mogelijk dicht en haal stekkers van apparaten uit het stopcontact.
- Houd bij kou de warmte zoveel mogelijk binnen. Gebruik alleen de kleinste ruimte.
- Kijk of er mensen in je omgeving zijn die hulp nodig hebben en vraag wat je voor hen kunt doen.
- Haal stekkers uit de stopcontacten, zo kan er geen schade aan apparaten ontstaan op het moment dat de storing verholpen is.
- Voorkom koolmonoxidevergiftiging. Maak geen open vuur in afgesloten ruimtes. Gebruik liever dekens en kleding om je warm te houden.

Wat te doen bij... uitval water

Water, verwarming, licht, internet; we vinden het de gewoonste zaak van de wereld. Nutsvoorzieningen horen bij het dagelijks leven, maar we zijn er ook van afhankelijk. Het uitvallen van een of meer voorzieningen kan flinke overlast geven. Bij mensen thuis, in ziekenhuizen of zorginstellingen, bij bedrijven en in het verkeer. De overheid en nutsbedrijven hebben noodplannen klaarliggen. Maar het is ook belangrijk om te weten hoe je zelf goed voorbereid bent.

Uitval water

Schoon water is een eerste levensbehoefte. Aan de kwaliteit van ons drinkwater stellen we hoge eisen. Er kunnen verschillende redenen zijn waarom drinkwater tijdelijk niet beschikbaar is. Denk aan een leidingbreuk of werkzaamheden, waardoor de toevoer van drinkwater tijdelijk is afgesloten. Ook kan er verontreiniging zijn geconstateerd.

Informatie

De overheid wil je snel en goed mogelijk informeren. Dat gebeurt via NL-Alert, de calamiteitenzender <naam> en via de website van de gemeente. Raadpleeg bij kortstondige storingen de website van je nutsbedrijf.

Wanneer een storing groter is of langer duurt, komen ook de hulpdiensten in actie. Maar ook zij kunnen getroffen worden door de storing, doordat bijvoorbeeld telefoon- en andere verbindingen uitvallen. Hun eerste zorg is dan om zo goed mogelijk bereikbaar te blijven en de belangrijkste spoedeisende hulp aan burgers te bieden.

1. Wat kan ik doen om voorbereid te zijn?

- Zorg dat je een [noodpakket](#) in huis hebt. Bij uitval water is het handig om o.a. te hebben:
  - Flessen water
  - Overige drinkbare vloeistoffen (frisdrank, sappen etc)
  - Desinfecterende handgel
  - Emmer (om bijvoorbeeld water uit een sloot te halen voor je wc?)
- Zorg voor voldoende water voor drie dagen (reken op vier liter per persoon per dag) en een aantal lege, schone flessen of een jerrycan.
- Wanneer het drinkwaterbedrijf werkzaamheden aankondigt, kun je van tevoren je bad of extra flessen met drinkwater vullen.
- Woon je in een hoogbouwwooning? Houd er dan rekening mee dat het water omhoog wordt gepompt met een hydrofoor. In het geval van onderhoud aan een hydrofoor, kan de druk van het water heel even wegvallen; dit is geen echte storing. De beheerder van de hoogbouw informeert hierover de bewoners. Een hydrofoor kan ook uitvallen, als er tijdelijk geen water of waterdruk is. Zorg dat je weet hoe je de beheerder van de hoogbouw kunt bereiken; die kan de hydrofoor weer aanzetten.
- Kijk om naar familie, vrienden of burens die zich minder goed kunnen redden. Heb je zelf een beperking of ben je hulpbehoevend? Vraag of familie, vrienden of burens je willen helpen.

2. Wat doen overheid en nutsbedrijven bij een grote storing?

In <naam> is <naam> leverancier van gas en elektriciteit. <Naam> levert het drinkwater. De meeste nutsbedrijven beschikken over noodplannen voor het geval zich een storing voordoet. Zij moeten de problemen dan zo snel mogelijk oplossen.

Veiligheidsregio <naam>, de gemeenten en genoemde nutsbedrijven werken intensief samen om bij een storing voortvarend op te treden. De plannen zijn erop gericht om de gevolgen van een langdurige uitval zoveel mogelijk te beperken.

Ook bij langdurige uitval van drinkwater worden noodvoorzieningen getroffen. Zo kunnen in gemeenten tijdelijke distributiepunten voor drinkwater worden opgezet. Bij extreme situaties kan het ook zijn dat er opvanglocaties worden geregeld.

3. Wat kan ik doen tijdens een drinkwaterstoring?

- Stem bij een langdurige storing af op calamiteitenzender <naam>.
- Het kan zijn dat er nog water uit de kraan komt. Dit is geen drinkwater maar noodwater, dat je kunt gebruiken om het toilet mee door te spoelen. Heb je een regenton in je tuin of loopt er een sloot in de buurt van je huis? Dan kun je ook dat water gebruiken om je toilet door te spoelen.
- Kijk of er mensen in je omgeving zijn die hulp nodig hebben en vraag wat je voor hen kunt doen.

4. Bijzondere omstandigheden

- Wanneer aan de waterleiding werkzaamheden worden uitgevoerd of er is sprake van verontreiniging, dan kan het waterbedrijf uit voorzorg een kookadvies geven. Je krijgt dan een oranje of rode kaart in je brievenbus met daarop het kookadvies. Dit houdt in dat water uit de kraan, voordat je het drinkt, eerst drie minuten gekookt moet worden. Je kunt het water wel gewoon gebruiken om bijvoorbeeld te douchen. Wanneer het drinkwater uit de kraan weer geschikt is voor consumptie, krijgt je van het waterbedrijf een groene kaart in je brievenbus. In het gebied waarvoor deze bijzondere omstandigheid geldt, erg omvangrijk, dan kan het waterbedrijf bewoners ook informeren via de website of de media (waaronder calamiteitenzender <naam>).
- Het is mogelijk dat bij een langdurige storing drinkwater wordt verstrekt via speciale distributiepunten in je gemeente. Het waterbedrijf verstrekt dan iedere consument (de wettelijk vereiste) drie liter drinkwater per dag.